

Сергій Шаменков

Гусарія у 1616 р. Судова скарга гусарського ротмістра пана Яроша Сенкевича та товариства

Ключові слова: *актові документи, гусари, одяг, озброєння, XVII ст.*

У пропонованій публікації досліджується маловідомий для широкого загалу актовий документ початку XVII ст., який дозволяє суттєво розширити наші уявлення про зовнішній вигляд гусарії Речі Посполитої під час війни з Московією в 1609–1618 рр. Судова скарга гусарського ротмістра пана Яроша Сенкевича, датована 1616 р., містить детальний реєстр пограбованих речей, серед яких є озброєння, одяг, кінське спорядження та особисте майно, і, що особливо цікаво для нас, зазначено ціни втрачених речей.

Serhii Shamenkov

Hussars in 1616. A Court Complaint of the Hussar Captain Jarosz Sienkiewicz and His Company

Keywords: *legal documents, hussars, clothing, armament, 17th century.*

The proposed publication reviews a little-known legal document from the early 17th century which allows to significantly expand our idea about the appearance of the hussars in the Polish-Lithuanian Commonwealth during the war with Muscovy in 1609–1618. The court complaint of the hussar captain (rotmistrz) Jarosz Sienkiewicz dated 1616 contains a detailed register of looted items, including weapons, clothing, horse harness, and personal property, as well as the prices of the lost items which is especially interesting for us.

Шаменков Сергій Ігорович

Уніформолог, дослідник історії костюму, художник-ілюстратор.

Shamenkov Serhii

Uniformologist, researcher of the costume history, artist/illustrator.

e-mail: rogala@striy.org.ua

У пропонованій публікації досліджується мало-відомий для широкого загалу актовий документ початку XVII ст., який дозволяє суттєво розширити наші уявлення про зовнішній вигляд гусарії Речі Посполитої під час війни з Московією в 1609–1618 рр. («Жалоба ротмістра» 248–255). Мова йде про судову скаргу з описом втраченого майна, яке було захоплено в пана Яроша Сенкевича та у шести товаришів його роти. Подія відбулася восени 1616 р. Згідно з універсалом гетьмана Яна Кароля Ходкевича, рота прямувала до кордону біля Смоленська, де на марші відбувся напад на обоз загону козаків та міщан. Багато хто з гусарського товариства та їхніх слуг був поранений або вбитий під час бою, а обоз пограбований. Відповідний реєстр втрачених речей, який містить детальний перелік озброєння, одягу, кінського спорядження та особистого майна, було додано до судової скарги, що особливо цікаво для нас, із зазначенням цін пограбованих речей.

У тексті скарги перелічений набір обладунків та зброї, а також деякі з особистих предметів одягу ротмістра і гусарських товаришів, що своєю чергою дає можливість дослідникам вивчити різнобарв'я тогочасного чоловічого військового гардеробу. На жаль, вона не дає цілісної картини повного гусарського комплексу спорядження та одягу, оскільки у скарзі була зафіксована лише втрачена частина речей. Але навіть у такому неповному вигляді цей перелік є надзвичайно важливим для нашого розуміння як вигляду гусарії того часу, так і цін на одяг та спорядження, зброю та обладунків, коней та зброю.

Більш усього втратив сам ротмістр його королівської милості Ярош Сенкевич: з його возів (та й разом з ними), було вкрадено велику кількість речей. Серед його втрат, окрім грошей та іншого, згадано обладунки та зброю: “зброй зъ шышаками дванадцать; мушкетовъ дванадцать Торунскихъ; карабиновъ Виленское работы зъ олстрами десеть; пистолетовъ Виленскихъ петнадцать зъ олстрами; кончеровъ шесть; чеканъ оправный; мушкетовъ пры колесъ Торунскихъ шесть.” Також з-поміж іншого спорядження згадані знамениті гусарські крила: “скрыдерь орлихъ трыдцать; скрыдель двъ, перья шарого жоравего.” Серед кінської зброї, втраченої ротмістром, фігурують: “сѣдель гусарскихъ фалендышовыхъ съ потребами; радовъ оправныхъ два;

чапракъ поликарлатный.” Досить цікавий перелік одягу та взуття: “делія шкарлатная зъ кузами золотыми, подшитая атласомъ шкарлатное масти; доломанъ атласовый шкарлатное масти, адамашкомъ блекитнымъ подшитый; делійка поликарлатная, адамашкомъ шарымъ подшитая, кгузовъ золотистыхъ двадцать чотыры; шлыкъ мрамурковый; хусты бѣлые; кожухъ Турецкій; кожухы; коберцовъ адямскихъ червоныхъ чотыри; ботовъ сафьяновыхъ зъ острогами осмъ паръ; папути двое, бачмаги; розные боты.” («Жалоба ротмістра» 250, 251).

Окрім втрат з возів самого ротмістра, згадано вкрадені речі його шістьох гусарських товаришів. Так, у гусарського товариша пана Станіслава Русиновського серед озброєння згадано: “зброй полерованыхъ зъ шышаками тры; зарукавья дробного паръ двъ; стрѣльбы розныхъ штукъ шесть; олстра зъ оксамитными ворками чотыры; кончеровъ два; кордѣ.” З кінської зброї: “сѣдель гусарскихъ тры; накловковъ тры зъ узденичками; полишорокъ новый; пулилка двое; попруги двои киромъ подшитые.” А серед одягу та взуття: “дылія чирвоная, петлицы чырвоные, шлямами подшитая; курта червоная фалендышовая, петлицы золотые, кгузиковъ злотистыхъ трыдцать; кгузовъ злотистыхъ тузиновъ пять въ цату робленыхъ; кожухи; хусты бѣлые; шапка фалендышу червоного мисурка, въ ней вилоги сипские; макгерка Преспурская; коберцовъ Турецкихъ; ботовъ сафьяновыхъ зъ острогами паръ шесть.” («Жалоба ротмістра» 251, 252).

У гусарського товариша пана Яна Грабовського було вкрадено озброєння: “пара зброй полированныхъ зъ шышаками; зарукавья тры пари; кончеръ одинъ; палашиъ одинъ; кордѣ; проховница янчарка зъ ключомъ гецованымъ; лядунковъ двѣстѣ.” Серед одягу згадано: “курта бѣлая фалендышовая; делюра зеленая, петлицы зеленые, козками подшитая; курта лазуровая подшитая въ пасъ атласомъ жолтымъ, кгузиковъ злотистыхъ осмнадцать; юпка блакитная, шлямами подшитая, петлицы блекитные; кожухи; хусты бѣлые; колпакъ чорный, вилоги лисіе; копенякъ; ботовъ сафьяновыхъ паръ три зъ острогами; тижмы; бачмакги; папуте; рукавиць паръ двѣ подшитыхъ.” («Жалоба ротмістра» 252, 253).

У гусарського товариша пана Войтеха Зелінського було вкрадено озброєння: “озброй

№7 (2025)

полерованыхъ три зъ шишаками; зарукавьа паръ тры; кончеровъ два; пулгакъ зъ олстромъ; шабля, у которе крыжъ оправный.” З кінської збруї: *“сѣдель чотыри съ потребами.*” Серед одягу згадано: *“шапка, собольцами подшытая; ботовъ сафѣяновыхъ зъ острогами паръ чотыри; хусты бѣлые; дылія чырвоная футромъ подшытая; делюра чирвоная сукномъ подшитая; доломанъ блакитный фалендышовый; острогъ паръ пять; колпакъ лисій; рукавицы лосіе.*” («Жалоба ротмистра» 253).

У гусарського товариша пана Войтеха Протасовича було вкрадено озброєння: *“зброя полероная зъ шышакомъ; пулгаковъ два; пистолетъ Скоцкій; шабля въ козацкой оправъ; ладунки.*” Серед одягу згадано: *“ботовъ сафѣяновыхъ двое; ботовъ челядныхъ трое.*” («Жалоба ротмистра» 253).

У гусарського товариша пана Биковського було вкрадено захисне спорядження: *“зброи двѣ зъ шышаками; зарукавье двое.*” З кінської збруї: *“накгловковъ зъ узденицами.*” («Жалоба ротмистра» 253).

У гусарського товариша пана Яроша Заблоцького було вкрадено озброєння: *“зброя и шышакъ; пулгакъ одинъ; лукъ зъ сагайдакомъ.*” Серед одягу згадано: *“юпка блекитная футромъ подшытая; шапка, китка оправная зъ каменми; остроги серебряные; хусты бѣлые; ботовъ сафѣяновыхъ двое зъ острогами.*” («Жалоба ротмистра» 253, 254).

Загалом перелік особистих речей, у тому числі одягу, досить численний та різноманітний. Головні убори представлені шапками фаландишовими, шликами з хутром, магеркою, а також такою цікавою деталлю як шапка, з *«китка оправная зъ каменми»*. Тобто з прикрасою з пір'ям чи кінським волосом. Серед предметів верхнього плечового одягу згадуються делія, делюра, копеняк, курта та кожух. У деяких випадках вони прикрашені петлицями та підшиті хутром – *шлямами: «дылія чирвоная, петлицы чырвоные, шлямами подшытая»*. Тобто хутром знизу живота або боків тварин, яке зазвичай було дешевшим, ніж хутро зі спини. Також є згадки іншого плечового одягу – доломану та юпки.

В описах майна як ротмістра, так і двох з товаришів його роти, згадано і шкіряні каптанчики – скури, що могли піддягати під обладунок, та самі по собі несли самостійну захисну функцію: *«скура курдывановая», «скоръ двѣ яловичыхъ», «скура яловичыхъ вправныхъ двѣ»*.

В описах згадані: *«килимъ Турецкій пестрый», «коберцовъ Турецкихъ тры»*. Враховуючи обмеженість контексту, важко визначити однозначно, про що йдеться, оскільки польське слово коберці (*kobierce*) (Biedrońska-Słotowa) українською перекладається як килим. Отже, це можуть бути або просто килими, або, можливо, мається на увазі своєрідний гусарський смугастий плащ, який можна бачити на багатьох зображеннях гусар 1605–1630-х рр.

Несподівано серед майна згадуються *«рукавицы лосіе»*, що досить цікаво, оскільки вважалося, що гусари не вживали таких рукавиць, а тут ми маємо цілком протилежний приклад. Тут варто згадати, що лосині рукавиці, *«Rękawica łosia przesywana»*, присутні ще в одному документі поряд з обладунками – описі 1616 р. речей князів Острозьких, що зберігалися у Дубенському замку (Lubomirski 215).

Взуття представлено як чоботами сап'яновими, так і різними варіантами черевиків – бачамагами, тижмами, папуге.

Досить цікаво, що серед вкраденого у більшості фігурантів скарги згадано досить стандартний набір обладунків та деяких предметів одягу, із розрахунку на одного-трьох вояків. Вочевидь, тут враховувалося озброєння не лише самого гусарського товариша, але і його двох поштових. У деяких випадках до цього опису обладунків додано захист передпліч рук та різні зразки вогнепальної зброї. Товариші та поштові роти були озброєні як пістолетами, так і карабінами в ольстрах. Згадуються мушкети торунської роботи, пістолети віленської роботи, пістолет шкоцький та навіть в одному випадку саадачний набір. Цей перелік вогнепальної зброї цікавий тим, що, можливо, це вперше, коли у гусарії згадується не поодинокі, а масове використання пістолетів та карабінів в ольстрах, оскільки автентичні зображення гусар не показують пістолети в ольстрах раніше 1616 р. Гусарія, наприклад, часів Клушинської битви 1610 р. вірогідно ще не мала пістолетів при сідлі. Не показані пістолети й на «Стокгольмському сувої».

Крім того, в документі присутній опис різних побутових речей та предметів кінського спорядження, який ще потребує окремого дослідження та детального тлумачення. Наприклад, слово *«рынкгорты»* (поль. *ryngort*) означає ремінь для кріплення сідла, про що ми знаємо завдяки

згадкам у польських документах та словниках (Żurawska-Chaszczewska 138, 354), і так далі.

Вдало проілюструвати зовнішній вигляд гусарії 1616 р. можуть фрагменти з рукописної книги Шембеків того ж року «Dokument króla Zygmunta III zawierający potwierdzenie przywilejów dla rodziny Szembeków, wraz kolorowymi ilustracjami obrazującymi dzieje rodu, herbami i drzewem genealogicznym Szembeków» (Мал. 1) («Dokument króla Zygmunta III»). Вміщені в ній малюнки показують цікаві деталі озброєння та спорядження гусар того часу, зокрема різні варіанти розпису гусарських списів (Мал. 2).

Ми не будемо наводити повний текст документу з його канцелярськими особливостями при подачі скарг у суд та детальним описом подій – як було поранено, вбито та пограбовано – ми зосередимось саме на частині, де згадано обладунки гусар, їхню зброю та одяг.

«...Шкоды самого пана ротмистра, грошей готовыхъ, которые были у возъ въ шкатуль габановой, одинацать сотъ чырвоныхъ золотыхъ, шкатула сама коштowała золотыхъ шестьдесятъ, возъ сукномъ крытый коштował золотыхъ трыдцать пять, шесть коней сивыхъ у возъ, коштвали золотыхъ двѣстѣ, шоръ на коняхъ коштвалъ золотыхъ двадцать осмъ, зброй зъ шышаками дванадцать, каждая зъ шышакомъ коштвала по трыдцати золотыхъ... Мушкетовъ дванадцать Торунскихъ, коштвалъ каждый по дванадцати золотыхъ, карабиновъ Виленское работы зъ олстрами десеть, каждый коштвалъ по десети золотыхъ, пистолетовъ Виленскихъ петнадцать зъ олстрами, каждый коштвалъ по десети золотыхъ, кончеровъ шесть, каждый коштвалъ по шести золотыхъ, съдель гусарскихъ фалендышовыхъ съ потребами, каждое коштвало по десети золотыхъ, радовъ оправныхъ два, коштвали золотыхъ двѣстѣ шестьдесятъ, чапракъ полишкарлатный коштвалъ золотыхъ трыдцать, чарка серебряная во двѣ гривнѣ коштвала золотыхъ двадцать, ложокъ серебряныхъ дванадцать, коштвали золотыхъ сорокъ пять, монштуковъ дванадцать, коштвали золотыхъ осмнадцать, желъза шынъ трыдцать коштвало золотыхъ шесть, коробка зъ фарбою Турецкою, коштвала золотыхъ трыдцать, скрыдеръ орлихъ трыдцать, каждое коштвало по тры золотые, форкгъ соколыхъ трыдцать,

кождая коштвала по петнадцати золотыхъ, копа перья бѣлого жоравего, коштвала золотыхъ двѣстѣ, чеканъ оправный, коштвалъ золотыхъ двадцать, франдуле локоть дванадцать, коштвали золотыхъ двадцать чотыри, рабцы зеленыхъ локоть чотырнадцать коштвали золотыхъ осмъ и грошей осмнадцать, пороху бочка, коштвалъ золотыхъ трыдцать, тайстра зъ формами, зъ ключами, зъ шрубками до вѣшанья рыштунковъ и иными дробязками желъзными коштвала золотыхъ чотыри, олова фунтовъ шестьдесятъ коштвало золотыхъ пять, футро лисее кгрбетовое полтора блама, коштвало золотыхъ трыдцать, листъ одинъ коштвалъ золотыхъ тры, скура курдывановая коштвала золотыхъ пять, шкатула съ кореньемъ коштвала золотыхъ сто, лядунковъ деветьдесятъ коштвали золотыхъ двадцать шесть, зъ иными rozmaитными речами, скрыдель двѣ, перья шарого жоравего коштвали золотыхъ трыдцать, коляса кованая золотыхъ дванадцать, мушкетовъ пры колесъ Торунскихъ шесть, коштвали золотыхъ сто, постель адамашковая зо всимъ, другая суконная коштвали золотыхъ двѣстѣ, торба зъ ребеняромъ, зъ ренчиками, готовальня и иными дробезками коштвала золотыхъ петнадцать, делія шарлатная зъ кузами золотыми, подшытая атласомъ шарлатное масти, золотыхъ двѣстѣ пятьдесятъ, ложка складаное золотыхъ десеть, долманъ атласовый шарлатное масти, адамашкомъ блекитнымъ подшытый, золотыхъ шестьдесятъ, делійка полишкарлатная, адамашкомъ шарымъ подшытая, кгузовъ золотистыхъ двадцать чотыри, коштвали золотыхъ сто, шлыкъ мрамурковый золотыхъ сто пятьдесятъ, хусты бѣлые, вси коштвали золотыхъ двѣстѣ пятьдесятъ, кожухъ Турецкій золотыхъ дванадцать, ботовъ сафьяновыхъ зъ острогами осмъ паръ золотыхъ двадцать, папути двое, бачмаги золотыхъ пять, коберцовъ адымскихъ червоныхъ чотыри золотыхъ сто двадцать, веленсовъ червоныхъ дванадцать, каждый коштвалъ по пяти золотыхъ, килимовъ турецкихъ осмъ, каждый коштвалъ по десети золотыхъ, олстро черное зъ фляшками золотыхъ пять, опона Турецкая золотыхъ двадцать два.

Стаенные речи и кухенкицы на начынѣ столовое золотыхъ пятьсотъ, речей челядныхъ пахолковъ двадцати тлумоки, хусты бѣлые, коцы,

Мал. 1. Фрагмент мініатюри з зображенням трьох гусар, 1616 р. (© Biblioteka Jagiellońska).

Мал. 2. Фрагменти мініатюр з деталями розпису гусарських списів, 1616 р. (© Biblioteka Jagiellońska).

килимы, веленсы, кожухы, пенези и иные дробезки, разные боты, – того побрали на золотыхъ осмьсотъ. Пара клячь вороныхъ въ колясь, гдѣ постель была, золотыхъ осмьдесятъ, коляса стаенная парою мерыновъ половыхъ золотыхъ сорокъ, другая коляса стаенная парою подьздковокъ тисавыхъ золотыхъ трыдцать, пара подьздковокъ сивыхъ въ третей колясь стаенной золотыхъ двадцать пять; олстро великое, въ немъ фляшь дванадцать золотыхъ двадцать; коня пьзного гнѣдого пострѣлено золотыхъ чотыриста, коня вороного забито золотыхъ сто, живности розмаитое возовъ чтыры, кони въ нихъ осмъ, за которые дано золотыхъ сто.

Товариша пана Станислава Русиновского шкоды: парепу подѣ нимъ пострѣлено и забито золотыхъ пьтдесятъ, коня пьзного пострѣлено на поводѣ золотыхъ двѣстѣ, живности возовъ чотыры, зѣ розмаитыми лекгуминами золотыхъ пьтдесятъ пять, возъ зѣ чотырма конми сивыми, коштовали кони золотыхъ сто, за возъ крытый золотыхъ двадцать, зброй полерованыхъ зѣ шишаками тры золотыхъ шестьдесятъ, наметъ Турецкій золотыхъ пьтдесятъ, зарукавьѣ дробного парѣ двѣ золотыхъ пьтдесятъ, стрѣльбы розныхъ штукъ шестъ,

золотыхъ пьтдесятъ, олстра зѣ оксамитными ворками чотыры золотыхъ осмъ, кончеровъ два золотыхъ десетъ, съдель гусарскихъ тры золотыхъ трыдцать, накгловковъ тры зѣ узденичками золотыхъ пьтъ, кордѣ золотыхъ чотыры, полишорокъ новыи золотыхъ осмъ, пуслиска двое золотыхъ два, попруги двои киромъ подшытые золотыхъ два, дылія чирвоная, петлицы чырвоныя, шлямами подшытая золотыхъ сорокъ, курта червоная фалендышовая, петлицы золотыя, кгузиковъ злотистыхъ трыдцать золотыхъ двадцать, кгузовъ злотистыхъ тузиновъ пьтъ въ цату робленыхъ золотыхъ двадцать пьтъ. Рекогнициыя до войска на золотыхъ двадцать пьтъ, тамъ же и листы розмаитыя и обликгѣ тамъ же до войска на конь сто пьтдесятъ Литовскихъ, хусты бѣлыя золотыхъ двадцать, шапка фолендышу червоного мисурка, въ ней вилоги сипскіе золотыхъ шестъ фалендышу червоного локти шестъ, золотыхъ осмьнадцать, лазурового локти тры золотыхъ деветъ, ботовъ сафьяновыхъ зѣ острогами парѣ шестъ золотыхъ шестъ, постель, метерацы, колдра, плотець, валы, подушки атласовыя золотыхъ пьтдесятъ, веленъ тры золотыхъ дванадцать, шуфляда зѣ лядунками, прохами, формами, оловомъ зѣ

№7 (2025)

баструментами и дробязками розмаитыми желѣзными золотыхъ двадцать, коренья за золотыхъ десеть, коберцовъ Турецкихъ тры золотыхъ двадцать чотыри, макгерка Преспурская золотыхъ тры.

Стаенные речы, коцы, престирадла, деки, куланы, вытягаче, попруги, кантари, узденички, рынкгорты, гребла и иныи дробные стаенные речы золотыхъ двадцать, сукна Брезинского локти петнадцать золотыхъ чотыри, кухенные речы золотыхъ десеть, челядныхъ речей осми пахолковъ сукни, хусты бѣлые, кожухи, коцы золотыхъ сорокъ.

Товарыша пана Яна Кграбовского речы и шкоды возовъ два зъ розмаитою живностью и лекгуминами золотыхъ тридцать, возъ крытый съ парю коней тисавыхъ золотыхъ пятьдесятъ, пара зброй полированныхъ зъ шышаками золотыхъ сорокъ, зарукавья тры пари золотыхъ тридцать, кончеръ одинъ золотыхъ шесть, палашиъ одинъ золотыхъ пять, кордъ золотыхъ чотыри, килимъ Турскій золотыхъ десеть, курта бѣлая фалендышова золотыхъ десеть, делюра зеленая, петлицы зеленые, козками подшитая, золотыхъ двадцать, курта лазурова подшитая въ пасъ атласомъ жолтымъ, кгузиковъ злотистыхъ осмнадцать, золотыхъ тридцать, юпка блакитная, шлямами подшитая, петлицы блекитные золотыхъ тридцать, фалендышу лазурового полтора локтя золотыхъ чотыри и грошей петнадцеть, хусты бѣлые золотыхъ двадцать, чарочка серебряная золотыхъ тры, проховница янчарка зъ ключомъ гецованымъ золотыхъ семь, колпакъ чорный, вылоги лисіе золотыхъ пять, книжокъ розныхъ килкоро золотыхъ два, постель суконная, матрацъ, плотекъ, подушка, валь, колдра, веленсъ золотыхъ петнадцеть, копенякъ, киверъ золотыхъ десеть. Саквы, въ нихъ ботовъ сафьяновыхъ паръ тры зъ острогами, тижмы, бачмакги, папуте золотыхъ шесть, рукавицъ паръ двѣ подшитыхъ золотыхъ два, шуфляда съ калямаромъ, лядунковъ двѣстѣ, пороху фунтовъ чотыри, олову фунтовъ шесть, ложка желѣзная, шрубштакъ шрубки, пилки и иныи дробязки золотыхъ осмь.

Стаенные речы, коцы, престирадла, куланы, побочи, вытягачи, рынкгорты, кантари, узденички, гребла и иныи начынье стаенное на чотыри кони золотыхъ двадцать, кухенные

речы золотыхъ десеть, скоряловичыхъ выправныхъ тры золотыхъ шесть. Осми пахолковъ речы: тлумоки, сукне, кожухи, коцы, боты, хусты бѣлые, пенязи и иныи розмаитые дробязки золотыхъ пятьдесятъ.

Товарыша пана Войтеха Зелинского шкоды: колясъ двѣ, коней въ нихъ шесть золотыхъ сто, зброй полерованыхъ тры зъ шышаками золотыхъ шестьдесятъ, зарукавья паръ тры золотыхъ тридцать, кончеровъ два золотыхъ десеть, футро попеличое золотыхъ осмь, футро котовое золотыхъ осмь, чирвоныхъ золотыхъ въ трость осмьдесятъ, тамъ же монеты золотыхъ пятьдесятъ, сребра ламаного гривенъ осмь золотыхъ осмьдесятъ, фалендышу лазурового полтора локтя золотыхъ чотыри, грошей петнадцать, шапка, собольцами подшитая, золотыхъ десеть; ботовъ сафьяновыхъ зъ острогами паръ чотыри золотыхъ осмь, скоръ двѣ яловичыхъ золотыхъ тры; хусты бѣлые золотыхъ десеть; постель золотыхъ петнадцать, дылія чырвоная футромъ подшитая золотыхъ петнадцать, делюра чырвоная сукномъ подшитая, золотыхъ десеть, доломанъ блакитный фалендышовый золотыхъ десеть, килимъ Турецкій пестрый — золотыхъ десеть; сукна накрапяного локоть чотырнадцать золотыхъ семь; киру чырвоного локоть семь золотыхъ два грошей десеть; шнурки локоть трыдцать чотыри, острогъ паръ пять грошей двадцать; колпакъ лисій золотыхъ тры; веленсовъ два золотыхъ осмь; пулгакъ зъ олстромъ золотыхъ осмь.

Стаенные речы на тры кони огуломъ коштовали золотыхъ двадцеть; кухенные речы коштовали осмь; шабля, у которе крыжъ оправный, золотыхъ шесть; речей пахолковъ шести огуломъ коштовали золотыхъ двадцать; рукавицы лосіе золотый одинъ, съделъ чотыри съ потребами золотыхъ петнадцать; живности, лекгуминъ розмаитыхъ на двохъ возыхъ золотыхъ двадцать.

Товарыша пана Войтеха Протасовича речы: збруя полерованая зъ шышакомъ золотыхъ двадцать; возъ зъ двѣма конми гнѣдыми золотыхъ пятьдесятъ; пулгаковъ два золотыхъ петнадцать; пистолетъ Скоцкій золотыхъ осмь; шабля въ козацкой оправѣ золотыхъ чотыри; токи, кгроты, пропорце до кони трохъ золотыхъ пять; начынье ковальское и слесарское золотыхъ десеть; постель съ тлумокомъ золотыхъ десеть,

футра попеличого полтора блама золотыхъ десеть; вилковъ три золотыхъ деветь; ботовъ сафьяновыхъ двое золотыхъ три; ботовъ челядныхъ трое золотыхъ два; ладунки, оловъ, порошокъ, калцеданы золотыхъ пять; веленсовъ два золотыхъ осьмь; киверъ золотыхъ два; возовъ два зъ живностью розмаитою по пари коней золотыхъ шестдесять, живности и лекгумина золотыхъ двадцать.

Товариша пана Быковского шкоды: зброи двѣ зъ шышаками – золотыхъ сорокъ; зарукавье двое – золотыхъ двадцать; накгловковъ зъ узденицами семъ золотыхъ три; коцовъ два золотыхъ чотыри; нахолковъ трохъ речей за золотыхъ десеть.

Товариша пана Яроша Заблоцкого речы: возъ крытый сукномъ чирвонымъ зъ конми – золотыхъ сто двадцать; зброя и шишакъ – золотыхъ

двадцать; пулгакъ одинъ – золотыхъ осмь; лукъ зъ сагайдакомъ – золотыхъ десеть; килимъ золотыхъ десеть; веленсъ – золотыхъ пять; юпка блекитная футромъ подшытая – золотыхъ петнадицать, гроша готового золотыхъ сто; обликгъ на золотыхъ трыдцать; футро лисее – золотыхъ осмнадицать; фалендышу лазурового локти два – золотыхъ пять; шапка, китка оправная зъ каменми – золотыхъ петнадицать; остроги серебряные – золотыхъ два; хусты бѣлые – золотыхъ десеть; скур яловичыхъ вправныхъ двѣ золотыхъ пять; ботовъ сафьяновыхъ двое зъ острогами золотыхъ три.

Стаенные речы золотыхъ двадцать; кухонные речы золотыхъ десеть; живностий розмаитыхъ лекгуминъ – золотыхъ сорокъ» («Жалоба ротмистра» 250–254).

Бібліографія

- Biedrońska-Słotowa, Beata. *Kobierce tureckie*. Koszalin: Muzeum Okręgowe w Koszalinie, 1980.
- «Dokument króla Zygmunta III zawierający potwierdzenie przywilejów dla rodziny Szembeków, wraz kolorowymi ilustracjami obrazującymi dzieje rodu, herbami i drzewem genealogicznym Szembeków.» *Polona*, polona.pl/preview/75892fe4-98c2-4c2d-a375-743690710aa0. Accessed 01 August 2025.
- Lubomirski, Jan Tadeusz. «Regestra skarbcza książąt Ostrogskich w Dubnie, spisane w roku 1616.» *Sprawozdania komisji historii sztuki w Polsce*. T. 6, zes. 2-3, Kraków, 1898, s. 206–221.
- Żurawska-Chaszczewska, Jowita. *Słownictwo rzemiosł skórzanych w polszczyźnie historycznej*. Praca doktorska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznan, 2010. *AMUR Repository*, repozytorium.amu.edu.pl/items/30659c4a-cabf-48a5-bd2f-7f342cad40d2. Accessed 01 August 2025.
- «Жалоба ротмистра Яроша Сенкевича на Глушкихъ мѣщанъ о томъ, что они съ козаками напали на его отрядъ, шедшій къ Москвѣ, убили нѣкоторыхъ изъ отряда и захватили обозъ.» *Археографический сборник документов, относящихся к истории Северо-Западной Руси*. Т. 1. Вильна: изд. при Управлении Виленского учебного округа, 1867, с. 248–255. *Internet Archive*, archive.org/details/Sb_01/sb_01_1867/page/n259/mode/2up. Accessed 01 August 2025.